

"De volgende 'Europese Raad'" in 30 jours d'Europe (januari 1975)

Caption: Dit artikel, verschenen in januari 1975 in het maandblad 30 jours d'Europe>, heeft een optimistische kijk op de “banalisering” van de Europese topconferenties, inmiddels geformaliseerd als “Europese Raad”. Door de bijeenkomsten, die van nu af aan driemaal per jaar zullen plaatsvinden, zal het meer routinematige en minder plechtige karakter van de Europese Raad de voorwaarden voor een geleidelijke vooruitgang van de Gemeenschap vormen, en haar vermogen tot politieke besluitvorming versterken.

Source: 30 jours d'Europe. dir. de publ. FONTAINE, François ; Réd. Chef CHASTENET, Antoine. Janvier 1975, n° 198. Paris: Service d'information des Communautés européennes. "Prochain "Conseil Européen"", auteur:L., A. , p. 7-9.

Copyright: (c) Translation Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/de_volgende_europese_raad_in_30_jours_d_europe_januari_1975-nl-1847d158-110e-47d7-9e61-2d38d6ce4b75.html

Last updated: 05/07/2016

De volgende "Europese Raad" vindt nog voor de lente plaats

De politieke beslissingsbevoegdheid van de Gemeenschap is groter geworden sinds de laatste top van regeringsleiders van de Negen.

De bijeenkomst van de regeringsleiders van de negen lidstaten, die vorige maand in Parijs plaatsvond, was de laatste in haar soort, de laatste van die "Topconferenties" die altijd volgens hetzelfde scenario verliepen: iemand stelt voor een conferentie te houden, die wordt dan voorbereid, vervolgens gedramatiseerd, tenslotte is men opgelucht dat de conferentie voorbij is ... en daarna raakt ze in de vergetelheid. De volgende bijeenkomsten van de regeringsleiders van de Gemeenschap – de eerste zal nog vóór de lente gehouden worden – zullen minstens drie keer per jaar plaatsvinden en een heel ander karakter hebben: geroutineerd en vrij geheim zoals een nationale Ministerraad. Zo'n bijeenkomst heet voortaan "Europese Raad".

De Gemeenschap weer in gang gezet

De drie weken die sinds de "laatste Topconferentie-eerste Europese Raad" in Parijs zijn verstreken, hebben evenwel bevestigd dat de bijeenkomst van 9 en 10 december haar essentiële doel bereikt heeft: de werking van de Europese instellingen weer op gang te brengen en de mislukkingen en frustraties uit te wissen, die de Gemeenschap bijna gedurende het hele jaar 1974 dag na dag opgestapeld had.

Het is net een jaar geleden dat de Europese Gemeenschap de strengste winter sinds haar korte bestaan doormaakte. Niet omwille van buitengewoon slechte weersomstandigheden – in tegendeel, dankzij het uitzonderlijk zachte klimaat van januari en februari konden de Europeanen op verwarming besparen en in de autovrije steden kuieren of fietsen – maar omdat niets meer vlotte op de bijeenkomsten van de Gemeenschap.

De Top van Kopenhagen droeg de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschap op, snel vorderingen te maken met het gemeenschappelijke energiebeleid en een programma van Europese hulp te lanceren ten voordele van de gebieden in de Interne Markt die het sterkst benadeeld zijn. Dat leidde echter nergens toe. Bovendien spreidde de conferentie van energieconsumerende landen in Washington de conflicten tussen Frankrijk en zijn Europese partners openlijk tentoon. Bij die conflicten ging het erom te bepalen hoe de betrekkingen tussen de Gemeenschap en de Verenigde Staten zouden moeten zijn. Een maand later vroeg de Labourpartij zich bij haar overwinning in de parlementsverkiezingen meteen al af of het Verenigd Koninkrijk niet beter uit die Gemeenschap zou stappen. Het Verenigd Koninkrijk was pas vijftien maanden eerder lid van de Gemeenschap geworden, nadat het twaalf lange jaren aan haar deur geklopt had.

De meeste waarnemers dachten dat de Gemeenschap uit elkaar ging vallen en vroegen zich af waar de dodelijke slag vandaan ging komen.

Thans lijken de diepe wonden, die tijdens het ongelukkige einde van 1973 en het nog rampzaligere begin van 1974 aan de Gemeenschap toegebracht werden, aan de beterende hand. De wonden herstellen langzaam, zeker, maar ze herstellen toch.

De voorwaarden voor een progressieve wederopleving

De laatste bijeenkomst van de regeringsleiders heeft niet alleen de meest opvallende mislukkingen uit het recente verleden weten uit te wissen, maar ze heeft ook voorwaarden voor een progressieve wederopleving gecreëerd. De Negen hebben namelijk bijdragen geleverd om een antwoord te geven op fundamentele vragen zoals die over de betrekkingen met de Verenigde Staten, de rol van Groot-Brittannië in de Gemeenschap, de energie- en financiële problemen door de achtereenvolgende stijgingen van de olieprijs, de werking van de instellingen, de wanverhoudingen binnen de Gemeenschap, de bewustwording van het Europees burgerschap.

Na een lange periode van ontreding beginnen de "zaken" van de Gemeenschap weer in de goede richting te bewegen. De betrekkingen tot de Verenigde Staten zijn echter een zeer hachelijk onderwerp in de verhoudingen tussen de Europese landen en zullen dat nog lang blijven. Dit is een feit waarin men zich moet schikken en het lijkt erop dat men zich in alle hoofdsteden van de Gemeenschap inspant om dat te doen. De laatste maanden hebben voldoende bewezen dat bijvoorbeeld enerzijds Frankrijk, zonder afstand te doen van bepaalde constante factoren in zijn buitenlandse politiek, een dialoog met Washington noodzakelijk acht, zelfs als dat moeilijk is. Anderzijds is gebleken dat het idee dat de partners van Frankrijk bereid zouden zijn om alles te offeren op het altaar van een strikt Atlantisch beleid, van een achterhaald manicheïsme getuigt. Die nieuwe geestesgesteldheid, die duidelijk merkbaar was op de bijeenkomst in Parijs, weerspiegelt een vooruitgang die niet alleen aan de stemming te danken is.

Het probleem Groot-Brittannië

Een ander belangrijk punt: het probleem Groot-Brittannië. Dit is vrijwel op hetzelfde moment ontstaan als de Gemeenschap, en er zijn ongetwijfeld nog vele jaren nodig voordat de band tussen de verschillende mentaliteiten volledig gesmeed zal zijn. Maar sinds de top van december bestaat de hoop dat vanuit de meeste Britse beleidsmakers de toetreding van hun land zullen verdedigen, zonder er ooit nog op terug te komen. Dat zou een doorslaggevende invloed moeten hebben op de publieke opinie, die zich, waarschijnlijk nog voor het einde van de zomer, eens en voorgoed zal moeten uitspreken over de voortzetting van het Britse lidmaatschap van de Gemeenschap.

Zolang de "heronderhandeling" nog gaande is, denkt de Britse regering natuurlijk meer na over het afdwingen van een maximum aan toegevingen van haar partners dan over het doen vorderen van het geheel van de aangelegenheden van de Gemeenschap. Maar dankzij het principeakkoord dat de negen EU-lidstaten over het moeilijkste probleem aangegaan zijn – namelijk de verlaging van de Britse bijdrage in de gemeenschapsbegroting – zouden de discussies wellicht vrij snel afgerond kunnen worden. Dit akkoord getuigt van politieke handigheid: het komt zowel tegemoet aan de Britse vorderingen ("faire share") als aan de Franse, volgens welke het fundamentele beginsel van de communautaire preferentie niet door "correcties" aangetast mag worden.

Het is dus erg waarschijnlijk dat Groot-Brittannië de opbrengsten uit de douanerechten en de landbouwheffing over de invoer van producten uit landen buiten de Gemeenschap volledig aan de Gemeenschap zal moeten afdragen. Alleszins kan de Britse bijdrage gereduceerd worden door gebruik te maken van de speelruimte bij het vaststellen van de hoogte van de aan de Gemeenschap verschuldigde BTW.

Energie

Op het gebied van energie kon het communiqué van Parijs niet erg duidelijk zijn. Men wist immers dat een andere top – die van Giscard d'Estaing en Ford op 15 en 16 december op Martinique – de Amerikaanse strategie (een gemeenschappelijk front van consumenten) en de Franse (het vermijden van een confrontatie met de producerende landen) zou moeten verenigen. Natuurlijk heeft die bijeenkomst op Martinique, tijdens welke een principeakkoord tot stand is gekomen, niet alle problemen kunnen oplossen. Maar sinds de Top van Parijs is een open dialoog mogelijk. De Europese Gemeenschap neemt in het bijzonder officieel deel aan de werkzaamheden van het Internationaal Energie Agentschap dat in het kader van de OESO opgericht werd, en kan ervoor zorgen dat de beslissingen, die er eventueel genomen worden, verenigbaar zijn met de belangen van alle landen van de Gemeenschap, ook met die van Frankrijk, het enige land van de Gemeenschap dat buiten het Agentschap wenst te blijven. Dat was niet het geval vóór de top. Een soortgelijk probleem zou zich namelijk kunnen stellen in verband met het Financieel Agentschap, dat de Verenigde Staten in het leven willen roepen om "petrodollars te recyclen". Maar indien Frankrijk buiten het Agentschap van de OESO blijft, is het zowel in het ene als in het andere geval wellicht beter om te vermijden dat de op westers niveau nagestreefde oplossingen voor de energieproblemen en financiële problemen uitsluitend strikt Amerikaanse belangen dienen. De afwezigheid van Frankrijk zou er namelijk toe kunnen bijdragen dat de rol van de Ministerraad van de Europese Gemeenschap behouden blijft in deze complexe strijd die zich sinds het begin van de oliecrisis tussen de westerse industrielanden afspeelt.

Voor de Europese burger

De Britse, Italiaanse en Ierse burgers hebben gedurende meer dan 2 jaar horen spreken van de "dreigende" oprichting van een Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling. De in Parijs genomen beslissingen over het hiervoor uit te trekken bedrag – al is dat relatief bescheiden – en over de manier waarop de Europese hulp zal verdeeld worden, maken het onrecht weer goed. Volgens George Thomson, Europees Commissaris voor het regionale beleid, zou die hulp ertoe bij moeten dragen om het vertrouwen van miljoenen burgers in de Gemeenschap te herstellen.

De negen lidstaten zijn de "Europese burger" overigens niet vergeten. Tussen nu en 1976 moet een werkgroep een rapport indienen over het afschaffen van de paspoortcontrole binnen de Gemeenschappelijke Markt, de invoering van een uniform paspoort voor de 250 miljoen Europeanen die binnen de Gemeenschap wonen en de harmonisering van de vreemdelingenwetgeving. Een tweede belangrijk punt op de agenda is de toewijzing van speciale rechten aan de burgers van de Gemeenschap op gemeentelijk, provinciaal en regionaal gebied.

Het begrip "gemeenschappelijke solidariteit" waarmee de draak werd gestoken tijdens het embargo dat de olieproducerende landen in 1973 tegen Nederland afgekondigd hebben, heeft nu ook intrede gedaan in het communiqué van de negen lidstaten ten aanzien van de convergentie van het economisch beleid van de lidstaten.

Aan de Ministers van Financiën is opgedragen gemeenschappelijk een overeenkomst te bereiken over de beleiden die zo gevoerd moeten worden dat ze aan de doelstelling "gemeenschappelijke solidariteit" beantwoorden en op permanente en doeltreffende overlegmechanismen baseren. Dat is niet bijzonder nieuw en men zal bedachtzaam te werk moeten gaan. Er dient echter opgemerkt te worden dat Harold Wilson de doelstellingen van de Economische en Monetaire Unie, die op de Top van 1972 vastgelegd werden, goedgekeurd heeft.

Veel belangrijker voor de toekomst van de "Europese burgers" zijn de beslissingen van de regeringsleiders over de zogenaamde "institutionele" kwesties. De Europeanen zullen voortaan kunnen vernemen dat bepaalde beslissingen die hen betreffen met een gekwalificeerde meerderheid en niet met unaniteit van stemmen door de ministers van de Negen genomen zijn. Ze zullen dit jaar ook vaak horen praten over de Europese Unie, vooral door de Belgische premier Leo Tindemans, die voor 31 december een syntheseverslag moet opstellen over de ideeën die hem aangedragen zullen worden door het Europees Parlement, de Europese Commissie en het Gerechtshof (niet zonder raadpleging van de regeringen en de verschillende kringen die representatief zijn voor de publieke opinie). Het Europees Parlement zal ook voorstellen moeten indienen met betrekking tot de algemene verkiezingen voor dit parlement. De regeringen zullen volgend jaar uitspraak moeten doen over die voorstellen zodat de verkiezingen vanaf 1978 kunnen plaatsvinden.

De banalisering van de topconferenties

Nu de economieën van de lidstaten door een recessie bedreigd worden, die door een aanhoudende inflatie nog versterkt wordt, zullen de meeste burgers van de Gemeenschap beslist niet alle beslissingen van de laatste Top in Parijs als een oplossing voor hun dringendste persoonlijke problemen zien. Maar tenminste weten zij nu dat de regeringsleiders het belangrijk achten om vaker, zonder veel ophef, in een "Europese Raad" samen te komen, die steeds meer moet gaan lijken op een Ministerraad zoals die op nationaal niveau bekend is en steeds minder op een plechtige en diplomatieke bijeenkomst van beleidsmakers, die zich vervolgens in de "splendid isolation" van hun landen terugtrekken.

Het "banaliseren" van de topconferenties kan de politieke beslissingsbevoegdheid van de Gemeenschap alleen maar versterken. Misschien is dat wel het allerbelangrijkste resultaat van de "laatste Top in Parijs".

A. L.

